

Začíná poslanecká schůze, bude řešit i Lex OZE 3. Objeví se na druhém čtením i návrh na dotování uhelných elektráren?

10.9.2024 - | Hnutí DUHA

Dnešním dnem zahajuje Poslanecká sněmovna první schůzi po letní pauze. Na programu v příštích dnech bude mít i druhé čtení důležité novely energetického zákona, známá jako Lex OZE 3. Účelem novely je ukotvení akumulace energie a flexibility, tedy chytrých způsobů stabilizace sítě s rostoucím podílem obnovitelných zdrojů [1]. Poslanci však již nyní jednají o tom, zda do textu zahrnout i podporu uhelných elektráren. Hnutí DUHA varuje před návrhy, které by umožnily dotovat zastaralé a nepotřebné uhelné elektrárny penězi spotřebitelů elektřiny a otevřely cestu spekulacím uhelných firem. A naopak vyzývá k přijetí návrhů na podporu rozvoje moderní energetiky.

Okamžité odstavení zdrojů uhelné elektřiny nehrozí. Současné znění §12 energetického zákona umožňuje nařídít provoz teplárnám, které zároveň dodávají elektřinu. Novela lex OZE 3 obsahuje podpůrné mechanismy pro nové plynové zdroje. Již předložený pozměňovací návrh podpořený Hospodářským výborem zakotvuje do §12 i možnost nařízení provozu uhelné elektrárny, jako záchranný mechanismus, tzv. nouzovou brzdu odstavení. Ministr průmyslu a obchodu Jozef Síkela a předseda představenstva ČEPS Martin Durčák zdůraznili, že potřeba spuštění takového mechanismu není pravděpodobná ani při „superkritickém“ scénáři. Ten obsahuje souběh několika velmi nepravděpodobných událostí, například rychlé ukončení provozu všech uhelných zdrojů elektřiny do roku 2027 a tepla do 2030, omezení výroby z jádra a pomalejší rozvoj obnovitelných zdrojů. [2]

Další rozšíření podpory uhlí by nahrávalo nebezpečným spekulacím. Umožnit nařídít provoz zařízení původnímu provozovateli, jak navrhuji někteří majitelé uhelných elektráren, by vedlo ke spekulativním oznámením ukončení provozu a snahu získat subvence na pokračování. Například pro skupinu Sev.En není problém prodávat draze uhlí ze svého velkolomu Vršany do své elektrárny Počerady a simulovat tak její ztrátový provoz.

Dotace pro uhlí by vytlačovaly levnější elektřinu, účet by zaplatili spotřebitelé. Důvodem odstavení uhelných elektráren bude dostatek levnější elektřiny na trhu, jak domácí, tak i dovozové. Podpora pro uhelné elektrárny by znamenala, že budou zvýhodňovány oproti levnějším zdrojům elektřiny a podporu zaplatí spotřebitelé elektřiny. Podpora by byla neúměrně drahá, neboť provoz konkrétní elektrárny stojí na trvalém provozu konkrétního hnědouhelného velkolomu, který má velké fixní náklady, například čerpání vody nebo jeho údržbu atp.

Podpora uhelných elektráren je v rozporu s evropským právem. Je zakázána podpora narušující hospodářskou soutěž (čl. 107 Smlouvy o fungování EU). Nařízení 2019/943 o vnitřním trhu s elektřinou v čl. 20 nastavuje pravidla zajištění zdrojové přiměřenosti, která musí zachovávat tržní principy a směřovat k větší integraci evropského trhu. Článek 22 pak stanovuje limit produkce 550 g CO₂ na kWh elektřiny, což uhelné elektrárny nemohou splnit.

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA, říká:

„Umožnění nařídít a dotovat provoz uhelné elektrárny původnímu majiteli by přineslo riziko, že peníze z kapes občanů ČR budou přesměrovány do kapsy kontroverzního podnikatele Pavla Tykače.“

Jeho zastaralé, plýtvavé a neekologické uhelné elektrárny Počerady a Chvaletice, jejichž odstavením vyhrožuje a za jejichž dotování lobbuje, přitom nejsou pro fungování soustavy a dodávky elektřiny potřebné. Místo toho je nutné umožnit například rychlou výstavbu větrných elektráren, které dodávají levnější elektřinu. Přímou v Lex OZE 3 je místo nesmyslných uhelných dotací potřeba ještě více zlepšit podmínky pro sdílení elektřiny, akumulaci a chytré využívání flexibility výroby a spotřeby.“

Kontakty:

Jiří Koželouh, vedoucí energetického programu Hnutí DUHA,
tel.: 723 559 495, e-mail: jiri.kozelouh@hnutiduha.cz

Eva Pernicová, tisková mluvčí Hnutí DUHA,
tel.: 734 770 020, e-mail: eva.pernicova@hnutiduha.cz

Poznámky:

[1] Obě inovace jsou důležité pro chytré fungování energetiky a zvýší možnosti nahrazování uhelných elektráren obnovitelnými zdroji. Akumulace energie – ať už bateriová či třeba výroba vodíku – umožňuje přenos přebytků výroby větrných a solárních elektráren na období nedostatku energie. Agregace flexibility, tedy sdružování možností spotřebitelů odsunout spotřebu v čase na období vyšší výroby naopak pomáhá dosahovat souladu výroby a spotřeby elektřiny.

[2]<https://www.mpo.gov.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/ministr-sikela-informoval-vladu-o-opatrenich-pro-zajisteni-bezpecnosti-dodavek-i-pro-pripad-rychleho-utlumu-uhelných-zdroju--281554/>

<https://hnutiduha.cz/aktualne/zacina-poslanecka-schuze-bude-resit-i-lex-oze-3-objevi-se-na-druhem-ctenim-i-navrh-na>